

Syysrypsin voi kylvää samanaikaisesti suojaviljan kanssa

Antti Tuulos ja Pirjo Mäkelä, Helsingin yliopisto, soveltavan biologian laitos

Syysrypsin viljelyalan kasvamista Suomessa hidastavat huonot kokemukset talvehtimisesta ja aikainen kylvöajankohta heinäkuussa. Niinpä syysrypsin kylvö ei onnistu samalle lohkolle aikaisimmankaan kevätiljan jälkeen. Vaihtoehto kylvämiselle heinäkuussa voi kuitenkin olla syysrypsin kylväminen samanaikaisesti suojaviljan kanssa.

Syysrypsin viljely oli huipussaan 1950-luvulla, jolloin se oli tärkein Suomessa viljeltävä öljykasvi. Jo tuolloin silloisella Maatalouskoelaitoksella kokeiltiin syysrypsin kylvämistä suojaviljana toimineen kevävehnän kanssa. Tulokset olivat niin rohkaisevia, että menetelmää suositeltiin viljelijöidenkin kokeiltavaksi. Vaikka menetelmällä saatiin toisinaan hyviä tuloksia, ei siitä muodostunut vallitsevaa käytäntöä, sillä vain harva viljelijä rohkeni sitä kokeilla.

Ongelmia suojaviljaan kylvössä olivat kuivina kesinä esiintyneet kirpat ja rypsikasvuston liika rehevöityminen suojaviljan lakoutuessa. Satoisat ja viljelyvarmat rypsin kevätlajikkeet syrjäyttivät 1960-luvulla nopeasti syysrypsin, jonka viljely jäi marginaaliseksi seuraavina vuosikymmeninä.

Syysrypsin viljely kiinnostaa kuitenkin yhä, sillä se tuottaa suurempia satoja kuin kevätrypsi. Syysrypsi voi tuottaa suotuisissa oloissa siementä jopa 3 000 kg hehtaarilta. Syysrypsi soveltuu myös öljyn kylmäpuristukseen kevätrypsyä paremmin.

Syysrypsi kasvaa viljan suojissa

Syysrypsin viljelyssä suurimpia ongelmia on aikainen kylvöajankohta. Siemen on kylvettävä heinäkuun loppuun mennessä, jotta kasvi ehtii kasvattaa riittävän suuren pääjuuren ennen talvea. Käytännössä ainoaksi vaihtoehdoksi jää kylvää syysrypsi kesäntöön tai kynnettyyn nurmeen. Kylvämällä syysrypsi suojaviljaan, kuten aikaiseen ohraan, kauraan tai vehnään, saadaan peltolohko hyödynnettyä kevätiljan tuotantoon kasvukauden aikana.

Viljakasvuston suojissa kehittynyt rypsi jatkaa kasvuaan viljan puinnin jälkeen ja muodostaa talvehtimiskykyisen

kasvuston. Se pitää peltolohkon kasvipeitteisenä talven ajan ja toisaalta parantaa ravinteiden käyttöä. Varsinkin lannoitetyypen käyttö on seoskasvustossa tehokkaampaa.

Myös kasvien vedenkäyttö viljelymaassa saattaa tehostua. Aluskasvina toimiva syysrypsi voi vähentää haihduntaa maasta, kun taas viljakasvusto muodostaa syysrypsin kehittymistä edistävän mikroilmaston syysrypsin taimettumisvaiheessa.

Varhaisia 1950-luvun kokeiluja vaivannut suojaviljan lakoutuminen voidaan välttää kasvunsääteillä, jolloin viljakasvusto säilyy puintikelpoisena, eikä syysrypsi rehevöidy liikaa ennen puintia.

Viljelijä ja ympäristö hyötyvät seoskylvöstä

Syysrypsin viljely suojaviljaan perustettuna lisää viljelyn monimuotoisuutta. Lisäksi menetelmällä saattaa olla myös kasvinsuojelullisia etuja. Vaikka rypsi aluskasvina rajoittaisikin rikkakasvien torjunta-aineiden käyttöä, on kahden viljelykasvin sekakasvustoilla taipumus tukahduttaa rikkakasvien kasvua tiheydensä ja voimakkaamman kilpailun takia.

Lisäksi sekakasvustoissa on tuholaisien aiheuttamia vahinkoja yleensä vähemmän kuin puhdaskasvustoissa. Tämä johtuu siitä, että tuholaisien on vaikea havaita ravintokasvejaan muiden joukosta ja tuholaisien luontaisia vihollisia on kahden kasvilajin muodostamassa tiheässä kasvustossa yhden lajin kasvustoja runsaammin.

Suojaviljaan kylväminen voi myös edistää syysrypsin talvehtimistä, sillä pitkä viljansänki sitoo lunta syysrypsikasvuston suojaksi. Lisäksi sänki ehkäisee rypsintaimet tukahduttavan yhtenäisen jääpeitteen muodostumista peltolohkolle.

Antti Tuulos

Syysrypsi kasvaa hyvin kevätvehnän seassa.

Seoskylvö vaatii huolellisuutta

Aivan ongelmatonta syysrypsin viljely seoskasvustona ei ole. Erityisesti leikkuupuinti vaatii huolellisuutta. Vilja on puitava pitkään sänkeen, jottei viljasadon roskaisuus ja kosteus lisäänty kohtuuttomasti sekaan joutuneiden rypsinlehtien takia. Lisäksi pellolle ei saa jäädä rypsit tukahduttavia olkikasvoja, vaan silpun on levittävä tasaisesti. Myös rypsin kasvinsuojelu voi olla hankalaa korkeassa viljakasvustossa.

Sekaviljely ei näyttäisi vaikuttavan viljasadon laatuun, mutta kasvien välinen kilpailu ravinteista saattaa vähentää viljan valkuaispitoisuutta. Lisäksi sekaviljely pitää kasvuston kosteampana, mikä saattaa lisätä viljan kasvitautiriskiä.

Lisätietoja: antti.tuulos@helsinki.fi
puh. 050 362 2971